

Lionas deklarācija par pieeju informācijai un attīstībai

2014.gada augusta Lionas deklarācija sastādīta angļu valodā. Prioritāra nozīme piešķirama tekstam angļu valodā.

Apvienoto Nāciju Organizācija izstrādā jaunu attīstības virzienu, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus. Šis virziens mudinās visas valstis izmantot pieejas, kas uzlabos to iedzīvotāju dzīves, un izvirzīt jaunu mērķu kopumu, kas sasniedzami periodā no 2016.līdz 2030.gadam.

Mēs, zemāk parakstījušies, esam pārliecināti, ka arvien lielāka sabiedrības pieeja informācijai un zināšanām, ko veicina informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) pieejamība, virza sabiedrību uz ilgtspējīgu attīstību un uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti.

Tādēļ aicinām Apvienoto Nāciju Dalībvalstis starptautiski apņemties izmantot pēc 2015.gada uzsākamo attīstības virzienu, lai nodrošinātu, ka ikviens gūst pieeju, izpratni, kā arī iespēju izmantot un dalīties ar informāciju, kas nepieciešama, lai veicinātu ilgtspējīgu demokrātisko sabiedrību attīstību.

Principi

Ilgtspējīgas attīstības mērķis ir nodrošināt ilglaicīgu visu pasaules iedzīvotāju sociāli ekonomisko pārticību un labklājību. Visbūtiskākais faktors, lai to sasniegtu, ir valdību, parlamentāriešu, pašvaldību varas orgānu, vietējo kopienu, pilsoniskās sabiedrības, privātā sektora un indivīdu spējas pieņemt labi informētus lēmumus.

Šajā kontekstā pārmaiņas ienestu tiesības uz informāciju. Pieeja informācijai veicina attīstību, ļaujot iedzīvotājiem, it sevišķi marginalizētiem un nabadzībā dzīvojošiem cilvēkiem:

- izmantot savas pilsoniskās, politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības.
- būt ekonomiski aktīviem, produktīviem un inovatīviem.
- apgūt un pielietot jaunas prasmes.
- bagātināt kultūras identitāti un tās izpausmes.
- piedalīties lēmumu pieņemšanā un iesaistīties aktīvā un darbīgā pilsoniskajā sabiedrībā.
- radīt attīstības sarežģījumiem uz kopienu balstītus risinājumus.
- nodrošināt atbildību, caurskatāmību veiksmīgu pārvaldi, līdzdalību un pilnvarošanu.
- izvērtēt publiskas un privātas līdzdalības progresu uz ilgtspējīgas attīstības fona.

Deklarācija

Saskaņā ar Augsta līmeņa darba grupas secinājumiem par Attīstības pamatnostādņem pēc 2015.gada, Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmas (UNDP) konsultācijām par periodu pēc 2015.gada un atvērtās darba Grupas darba virzienu ziņojumu, kuros pieeja informācijai atzīta par ārkārtīgi svarīgu attīstību veicinošu faktoru, mēs, zemāk parakstījušies, apstiprinām, ka:

1. Nabadzība ir daudzdimensionāla, un veiksmīga tās izskaušana saistīta ar ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu daudzās un dažādās jomās.
2. Ilgtspējīga attīstība jānodrošina uz cilvēktiesībām balstītos ietvaros, kur:
  - a) iesaistot, izglītojot un iekļaujot sabiedrības norisēs marginalizētas grupas, to skaitā sievietes, pirmiedzīvotājus, minoritātes, imigrantus, bēgļus, cilvēkus ar īpašām vajadzībām, gados vecus cilvēkus, bērnus un jauniešus, tiek samazināta nevienlīdzība.
  - b) Nodrošinot taisnīgu pieeju izglītībai, iespējams būtiski veicināt dzimumu vienlīdzību, kā arī pilnīgu sociālo, ekonomisko un politisko sieviešu un meiteņu līdzdalību sabiedrības norisēs.

- c) Nodrošinot ikvienam pienācīgas darbavietas un tiesības uz nodarbinātību, iespējams stiprināt iedzīvotāju autonomiju un pašcienu.
- d) Taisnīga pieeja informācijai, izpausmes brīvība, pulcēšanās un biedrošanās brīvība un privātums tiek popularizēti, aizsargāti un cienīti kā galvenie indivīda neatkarību veicinošie faktori.
- e) Ikkatra iedzīvotāja līdzdalība sabiedrības norisēs ļauj viņiem uzņemties atbildību par pārmaiņām, kas nepieciešamas, lai uzlabotu viņu dzīvi.

3. Plašāka, uz vispārīgas rakstītprasmes balstīta pieeja informācijai un zināšanām ir viena no galvenajām un nepieciešamākajām ilgtspējīgas attīstības sastāvdaļām. Plašāka pieeja kvalitatīvai informācijai un datiem, kā arī kopienu iesaiste to radīšanā nodrošinās pilnīgāku un caurskatāmāku resursu sadali.

4. Informācijas starpniekiem, piemēram, bibliotēkām, arhīviem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām (NVO), kopienu vadītājiem un plašsaziņas līdzekļiem ir prasmes un resursi, ar kuriem palīdzēt valdībām, institūcijām un indivīdiem komunicēt, organizēt, strukturizēt un izprast attīstībai nepieciešamo informāciju. To viņi var darīt:

- a) Nodrošinot informāciju par pamattiesībām un pilnvarām, valsts dienestiem, vidi, veselības aprūpi, izglītību, nodarbinātības iespējām un valsts izdevumiem, kas ļauj vietējām kopienām un iedzīvotājiem pašiem virzīt savu attīstību.
- b) Identificējot un koncentrējot uzmanību uz būtiskām un steidzamām vajadzībām un problēmām kādā iedzīvotāju kopumā.
- c) Veicinot ieinteresēto pušu sadarbību par spīti reģionālām, kulturālām, kā arī citām barjerām, lai veicinātu saskarsmi un attīstības risinājumu apmaiņu, kas paplašinoties var sniegt labāku rezultātu.
- d) Ar veiksmīgas nacionālo bibliotēku, arhīvu un citu valsts mantojuma iestāžu vadības palīdzību saglabājot un turpinot sniegt pieeju kultūras mantojumam, valsts iestāžu dokumentiem un sabiedriskai informācijai.
- e) Nodrošinot publiskus forumus un telpu plašākai pilsoniskās sabiedrības iesaistei un līdzdalībai lēmumu pieņemšanas procesā.
- f) Piedāvājot apgūt prasmes, kas palīdzēs iedzīvotājiem gūt pieeju un izprast viņiem vissvarīgāko informāciju un pakalpojumus.

5. Uzlabota IKT infrastruktūra var tikt izmantota, lai paplašinātu sakarus, palielinātu pakalpojumu sniegšanas ātrumu un nodrošinātu pieeju būtiskai informācijai tieši nomaļās kopienās. Lai nodrošinātu to, ka attīstības radītie ieguvumi sasniedz visas kopienas, bibliotēkas un citi informācijas starpnieki var izmantot IKT, lai veicinātu nacionālās politikas īstenošanu vietējā mērogā.

6. Tādēļ mēs, zemāk parakstījušies, aicinām Apvienoto Nāciju Dalībvalstis apstiprināt, ka ilgtspējīgai attīstībai nepieciešama pieeja informācijai un prasmes to efektīvi izmantot, kā arī garantējam, ka attīstības virzienā pēc 2015.gada tas tiek īstenots:

- a) Atzīstot sabiedrības tiesības uz pieeju informācijai un datiem, bet cienot indivīda tiesības uz privātumu.
- b) Atzīstot vietējo vadītāju, informācijas starpnieku un tādas infrastruktūras kā IKT un brīvpieejas internets nozīmi attīstības īstenošanā.
- c) Veidojot politiku, standartus un normatīvos aktus, kas nodrošina nepārtrauktu valdību sniegtās informācijas finansēšanu, patiesumu, saglabāšanu un nodrošināšanu un tās pieejamību iedzīvotājiem.
- d) Izstrādājot mērķus un rādītājus, kas ļauj izmērīt informācijas un datu pieejamības ietekmi un ziņojot par progresu Attīstības un informācijas pieejamības (DA21) ziņojumā katrā no mērķos noteiktajiem gadiem.

Parakstīšana

Ieinteresētās puses, kuru pārliecība atbilst Lionas deklarācijā par pieeju informācijai un attīstībai paustajai vīzijai, tiek aicinātas piedoties tiem, kas zemāk parakstījuši šo Deklarāciju.

Kontaktinformācija

Dr. Stuart Hamilton

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

PO BOX 95312

The Hague

Netherlands

e-pasts: [Stuart Hamilton](#) vai [IFLA HQ](#)